

„Śmierć kobiet w tragedii greckiej okresu klasycznego”

Streszczenie

Prawie w każdym utworze Ajschylosa (525–456), Sofoklesa (490–406) i Eurypidesa (485–406) jeden z bohaterów ginie albo przynajmniej jest wzmianka o czyjejś śmierci. Nierzadko utrata życia jest nawet głównym wątkiem tragedii. Wielcy tragicy greccy starannie ukazali cały proces, motywację i okoliczności towarzyszące śmierci występującej postaci i reakcje innych po stracie bliskiej osoby. Prezentowana dysertacja koncentruje się na ukazaniu śmierci kobiet w tragedii greckiej.

W całości zachowanych tragedii umiera aż piętnaście kobiet (wymienionych imiennie), a ponadto są dwie ogólne wzmianki o niewielkiej grupie dziewcząt. Duża jest różnorodność uśmiercania bohaterek tych utworów: zostały one zamordowane (Kassandra, Klitajmestra, Megara, Glauke), popełniły samobójstwo (Leda, Dejanira, Euadne, Fedra, Jokasta, Antygona, Eurydyka, córki Kekropsa), były złożone w ofierze (Ifigenia, Polyksena, Makaria, córki Erechtheusa) lub dobrowolnie oddały swoje życie (Alkestis). To stało się podstawą do podzielenia badanych tekstów na cztery rozdziały. Posłużono się w nich analizą krytyczno-literacką, statystyczną i syntagmatyczną oraz komparatystyczną i kontekstualną, jak również omówiono proces narracyjny, kontekst historyczny, kulturowy i religijny. To pozwoliło wydobyć różnego rodzaju aspekty, jakie przedstawili tragicy greccy, ukazując śmierć bohaterek swoich utworów. Synteza omawianego zagadnienia została przedstawiona w ostatnim rozdziale.

Najważniejszym spostrzeżeniem, wydobytym dzięki komparatystycznemu i kontekstualnemu podejściu do badanego zagadnienia, jest zwrócenie uwagi na cel ukazania śmierci kobiet w tragedii greckiej. Choć ci pisarze często wykorzystują te same wątki mitologiczne, to jednak zachodzą pomiędzy nimi zasadnicze różnice w tym aspekcie. W utworach Ajschylosa śmierć kobiet jest ostrzeżeniem przed popełnieniem zbrodni. Sofokles, podkreślając szlachetne pochodzenie bohaterek swoich tragedii, ukazuje, że życie w hańbie jest dla nich nie do zniesienia i dlatego decydują się na śmierć. Eurypides natomiast gloryfikuje poświęcenie własnego życia dla dobra innych. W jego tragediach na taką ofiarę są najbardziej gotowe kobiety.

10.09/2024 r.

les. Jasiński Szczepanowski